

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา หลักการ และเหตุผล

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม อาชีพหลักของคนไทย คือ การทำเกษตรกรรม ผลผลิตต่างๆ ที่ได้มาจึงเป็นเพื่อการบริโภคและการส่งออก ในปัจจุบันการเกษตรมีความแตกต่างจากในอดีตซึ่งมีการปรับเปลี่ยนวิถีการทำเกษตร โดยมีเป้าหมายทางการค้าเป็นสำคัญจึงทำให้ปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตรของไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถือได้ว่าติดอันดับประเทศที่ใช้สารเคมีทางการเกษตรมากที่สุดประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประเทศไทยมีปริมาณการนำเข้าสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรรวม 147,269.93 ตัน มูลค่ารวม 22,789.23 ล้านบาท โดยมีปริมาณของสารกำจัดวัชพืช (Herbicide) สูงสุดถึง 117,645.36 ตัน รองลงมา ได้แก่ สารกำจัดแมลง (Insecticide) ปริมาณ 13,910.54 ตัน และสารป้องกันและกำจัดโรคพืช (Fungicide) ปริมาณ 10,988.22 ตัน (สำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม, 2558) การใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มากเกินไป ความจำเป็น เพื่อสนองตอบการพัฒนาที่มุ่งแต่แสวงหาผลประโยชน์ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม หากมีการใช้อย่างไม่ถูกต้องและไม่มีการป้องกันอันตรายจากการใช้ ย่อมส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้ใช้โดยตรงจากการใช้ ดังข้อมูลเฝ้าระวังโรคจากสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม (2558) รายงานถึงข้อมูลการเจ็บป่วยเจ็บป่วยด้วยโรคพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชซึ่งมีอัตราสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2557 พบว่า มีอัตราผู้ป่วยโรคพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเท่ากับ 12.25 ต่อประชากร 100,000 คน และกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับอันตรายจากสารเคมีมากที่สุดก็เป็นเกษตรกรในกลุ่มอาชีพผู้ปลูกพืชไร่และพืชผัก ร้อยละ 36.02 จากผู้ป่วยทั้งหมด

ตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำยมไหลผ่าน การตั้งบ้านเรือนมีการกระจายอยู่ตามริมแม่น้ำน่านและถนนสายหลัก พื้นที่ตำบลโพทะเลเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.96) ทำนาเป็นหลัก (สำนักงานเกษตรอำเภอโพทะเล, 2560) ปัจจุบันการทำเกษตรของตำบลโพทะเล มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก ซึ่งนับจะมีราคาแพงเพิ่มขึ้นทุกปี สารเคมีที่ใช้มีการสะสมในดิน น้ำ และผลผลิต เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และผลผลิตที่เป็นสินค้าส่งออกมีโอกาสที่จะถูกประเทศคู่ค้าส่งคืนกลับ (ทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำ) จึงมีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนระบบการผลิตใหม่ (สำนักงานเกษตรอำเภอโพทะเล, 2560) จากผลการสำรวจของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร (2560) พบว่าเกษตรกรในอำเภอโพทะเลที่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช มีเกษตรกรที่มีระดับไม่ปลอดภัยและระดับเสี่ยงในโลหิต จำนวน 174 คน คิดเป็น ร้อยละ 64.21 จากที่ได้รับการเจาะโลหิต จำนวน 271 คน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางสำหรับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้ถูกวิธี และแก้ไขปัญหาผลกระทบของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

เกษตรกรที่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. การนำไปใช้ประโยชน์ด้านวิชาการ โดยผลการศึกษาจะได้รายงานฉบับสมบูรณ์ และบทความวิจัย/บทความวิชาการ 1 เรื่อง
2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของ ความรู้และพฤติกรรมการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกร ตำบลโพทะเล อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานและเบื้องต้นต่อไป